Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: wijziging van de premie voor energiezuinige huishoudtoestellen

Samenvatting

De vanaf 2007 bestaande premie voor energiezuinige huishoudtoestellen wordt sinds begin 2025 toegekend op basis van inkomensvoorwaarden in de plaats van op het statuut van beschermde afnemer (recht op sociaal tarief). Hierdoor groeide de doelgroep aan tot 35% van de huishoudens. Om de aanvragen te automatiseren werd een online inkomensconsultatieplatform gelanceerd. De verruimde doelgroep, samen met de erg laagdrempelige nieuwe aanvraagprocedure leidde tot een onverwacht hoog aantal aanvragen. Tegelijkertijd werd vastgesteld dat het platform onterecht toeliet dat per huishouden meerdere aanvragen konden worden goedgekeurd. Om hieraan te verhelpen, de doelmatigheid van de maatregel te verhogen en de budgettaire impact te beperken, worden enkele aanpassingen voorgesteld. Daarnaast worden met het oog op het optimaliseren van de dossierbehandeling, het expliciet in de regelgeving opnemen van het minimumbedrag voor het gebruik van de kortingsbon en het aligneren van de maatregelen aan Mijn VerbouwPremie en EPC-labelpremie.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving
BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2025/15 werd op 25 januari bekomen.
Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd op 23 januari 2025 verkregen.
Het begrotingsakkoord werd op 07 februari 2025 bekomen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Om een welomlijnde doelgroep te ondersteunen bij de aankoop van bepaalde energiezuinige huishoudtoestellen, wordt sinds 2007 een premie toegekend die de meerkost van zuinigere varianten compenseert. Hierdoor wordt de aankoop daarvan voor deze huishoudens haalbaar en daalt de gebruikskost over de levensduur.

De voorwaarden die het recht openen op deze premie van 250 euro, vermeld in het artikel 6.4.1/4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 (hierna: het Energiebesluit), werden tijdens de vorige legislatuur gewijzigd van het statuut beschermde afnemer (recht op het federale sociaal tarief elektriciteit/aardgas) naar inkomensvoorwaarden (VR 2023 1606 DOC.0741/2BIS).

Deze switch kaderde in de ambitie uit het Vlaams Regeerakkoord 2019 - 2024 om bij de toekenning van sociale maatregelen maximaal af te stappen van categoriale selectiviteit op basis van sociale statuten en over te stappen naar inkomensselectiviteit. De doelstelling hiervan was om ondersteuning maximaal toe te kennen aan personen die hier omwille van een beperkt inkomen de meeste nood aan hebben, de toekenningsvoorwaarden voor het doelpubliek eenduidiger te bepalen en om werkloosheidsvallen zoveel mogelijk te vermijden. In de vorige legislatuur werden voor Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening al inkomensvoorwaarden ingevoerd (drie inkomensdoelgroepen). Voor de energiescans, Mijn VerbouwBegeleiding en de kortingsbonnen werden ook inkomensgrenzen bepaald, maar werd de toepassing uitgesteld naar januari 2025.

De controle van de inkomensvoorwaarden bij de kortingsbonnen gebeurt op basis van het laatst beschikbare aanslagbiljet. Om de bewijs- en administratieve last voor zowel de aanvrager als de administratie te beperken, en om tot een gestroomlijnde aanvraagprocedure te komen, werd door het VEKA een online inkomensconsultatieplatform (verder: ICP) gebouwd dat de voorwaarden controleert en de aanvraag faciliteert. De premie is beschikbaar voor de volgende toestellen en minimale energielabels: koelkast (label D), diepvries (label D), wasmachine (label C) en droogkast (label A++).

Voor een aanvraag meldt de burger zich via eID of itsme aan op het online loket. Goedgekeurde aanvragen worden vanuit het ICP geautomatiseerd doorgegeven naar Fluvius, dat de premie in de vorm van een kortingsbon van 250 euro toekent en per post of per e-mail bezorgt aan de aanvrager. Die kan vervolgens in een deelnemende winkel bij aankoop de bon inruilen voor een directe kassakorting. Fluvius vergoedt de winkelier, waarna Fluvius de geprefinancierde vergoedingen vanuit het VEKA gecompenseerd krijgt.

Daarnaast kan de korting ook in het kader van verhuur op 10 jaar worden toegekend aan specifiek daarvoor erkende niet-commerciële instellingen. Deze vorm van verhuur is voorlopig erg beperkt.
Volgens de huidige voorwaarden heeft een huishouden recht op maximum 1 bon per type toestel per 2 jaar. Elke bon heeft een geldigheidstermijn van 2 jaar. Voor meer details: www.vlaanderen.be/mijnkortingsbon.

Tot slot is er nog een derde variant. Op basis van een studie van de UGent in opdracht van het VEKA bleek dat een groep van zeer kleine verbruikers (<900 kWh elektriciteit op jaarbasis) altijd meer zal betalen onder het ingevoerde capaciteitstarief dan onder het verlaten kWh-gebaseerde nettarief. Daarom werd in de vorige legislatuur beslist om deze groep hiervoor te compenseren. Vanaf 1 juli 2024 tot en met 31 december 2026 kan ook deze doelgroep een kortingsbon aanvragen onder bepaalde voorwaarden (geen eigen productie van elektriciteit, domicilie, aanwezigheid van een digitale meter gedurende lange tijd,...). In tegenstelling tot de inkomensgebaseerde doelgroep, verloopt

de aanvraag voor dit type kortingsbon niet via het ICP maar rechtstreeks via Fluvius. Van deze maatregel wordt nauwelijks gebruik gemaakt. In 2024 (tot en met oktober) werden er 105 bonnen verstuurd en 7 omgeruild. Door de verhoogde aandacht voor de kortingsbon op basis van inkomen, stijgt vandaag ook het aantal aanvragen voor deze variant tot ongeveer 10 aanvragen per dag, wat nog steeds erg beperkt blijft.

Het ICP werd gelanceerd op 2 januari 2025. Op 17 januari 2025 werden er al meer dan 61.000 dossiers aangemaakt, waarvan ruim 44.000 automatisch een kortingsbon hebben gekregen. Hiermee is de lancering van de nieuwe werkwijze een onverwacht groot succes. Aan de basis daarvan liggen de laagdrempeligheid en het gebruiksgemak van het ICP en de wijziging van de doelgroep, alsook de brede aandacht in de media. De doelgroep wijzigde van beschermde afnemers (ongeveer 250.000 huishoudens) naar een ruimere inkomensdoelgroep. De bovengrens[1] van het inkomen werd gealigneerd op die voor de toekenning van de verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidskosten. Hoewel de inkomensgrens laag ligt, vertegenwoordigt deze doelgroep 35% van de huishoudens (1 miljoen op 2,95 miljoen).

Niet alle verstuurde kortingsbonnen worden effectief gebruikt, zo blijkt uit het verleden:
- 2023: 56.318 verstuurd, 20.312 omgeruild in korting;
- 2024 38.405 aangevraagd en 30.098 omgeruild.

Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat een kortingsbon twee jaar geldig is en dus niet altijd in het kalenderjaar van de aanvraag wordt omgeruild en een in hetzelfde jaar te vergoeden kost met zich meebrengt.

Voor 2025 werd in het kader van de begrotingsopmaak een budget van 4 miljoen euro beschikbaar gesteld, waarmee 16.000 kortingsbonnen kunnen worden vergoed.

Naast het onverwacht grote aantal aanvragen werd vastgesteld dat ongeveer 10% van de aanvragen betrekking heeft op meerdere aanvragen per type toestel op hetzelfde adres. Aangezien de regelgeving dit impliciet uitsluit, werd het ICP al in januari aangepast zodat per toestel maximaal 1 aanvraag per type toestel wordt goedgekeurd per domicilieadres. Er wordt voorgesteld om dit voor de duidelijkheid in de regelgeving explicieter te beschrijven.

Met het oog op het verhogen van de doelmatigheid van de maatregel worden voorts enkele bijkomende aanpassingen voorgesteld.

B. CONCREET VOORSTEL

Met het oog op een betere voorspelbaarheid van de budgettaire noden en een accurate afstemming van de maatregel op de vastgestelde evolutie in het aanbod aan energiezuinige huishoudtoestellen worden volgende wijzigingen voorgesteld:

1) Beperking van het aantal kortingsbonnen dat kan worden aangevraagd per gezin en per toestel

In de huidige regeling kan een huishouden binnen een periode van twee jaar per type toestel een bon aanvragen, dus in totaal vier over 2 jaar. Voorgesteld wordt dat gezinnen maar 2 bonnen per vijf jaar kunnen aanvragen, en dit voor twee verschillende toestel types. De aanvraag blijft zoals nu gelinkt aan het rijksregisternummer van de aanvrager. Echter, om te vermijden dat meerdere gezinsleden voor hetzelfde type toestel een bon aanvragen, wordt uitdrukkelijk en bijkomend vermeld dat andere personen die op hetzelfde adres zijn gedomicilieerd, niet in aanmerking komen voor de premie. Binnen

[1] Inkomensgrenzen 2025: 24.230 euro voor een alleenstaande; 36.340 euro voor een alleenstaande met handicap of een alleenstaande met één persoon ten laste; 36.340 euro voor een koppel zonder personen ten laste; telkens verhoogd met 4.330 euro per persoon te laste

het ICP werd deze beperking, die in lijn is met de bestaande lezing van de regelgeving, technisch al geïmplementeerd half januari 2025.

2) Geldigheidsduur van de kortingsbon beperken tot 45 kalenderdagen

Vandaag is elke bon twee jaar geldig. Deze lange termijn maakt het aantrekkelijk om één of meer bonnen aan te vragen en die achter de hand te houden om ze (tot twee jaar) later te gebruiken. Het beperken van de geldigheidsduur tot 45 kalenderdagen maakt een betere budgettaire monitoring mogelijk en kan oneigenlijk gebruik afremmen. De maatregel is ook vooral bedoeld om gezinnen te ondersteunen op het moment dat ze daadwerkelijk een nieuw toestel nodig hebben, bijvoorbeeld bij defect, na een verhuis,....

Aangezien de goedkeuringsdatum in ICP en het versturen van de kortingsbon ook telt als de startdatum van de geldigheid, gaat de voorkeur naar een geldigheidstermijn die ook voldoende ruimte laat voor vertragingen bij het verzenden van de kortingsbon per post. Het gebeurt meermaals bij appartementsgebouwen dat de kortingsbon in de verkeerde brievenbus belandt. De bon per mail kan ook in de ongewenste mailbox belanden en automatisch verwijderd worden. Ook in het geval een persoon onverwacht ziek wordt, biedt 45 kalenderdagen de nodige ruimte om de bon om te ruilen.

3) Kortingsbon voor de doelgroep “klein verbruik” schrappen

Zoals eerder beschreven werd dit type kortingsbon tijdelijk ingevoerd naar aanleiding van het prijsverhogend effect van het capaciteitstarief op de energiefactuur van kleine elektriciteitsverbruikers. Uit het heel beperkte aantal aanvragen blijkt dat hier heel weinig nood aan is. Daarom wordt voorgesteld deze als weinig nuttig gepercipieerde maatregel stop te zetten.

4) Minimale energielabels voor de in aanmerking komende toestellen verstrengen

De vandaag geldende minimale labels werden door de vorige regering bepaald in 2023, dus bijna 2 jaar geleden. Op basis van een marktstudie die het VEKA half januari 2025 uitvoerde, bleek de markt technologisch en naar aanbod in die mate geëvolueerd te zijn dat de labelvereisten voor alle toestellen kunnen worden verstrengd. Door toepassing van de korting van 250 euro blijft de aankoop van een energiezuinige variant betaalbaar met als bijkomend voordeel uiteraard een structureel verlaagd verbruik en kostenbesparing gedurende de hele gebruikstermijn.

De bepaling van deze labels is vanuit het Energiebesluit gedelegeerd naar het VEKA. Onmiddellijk na de eerste principiële goedkeuring van het voorliggende ontwerpbesluit zal het VEKA bij besluit de volgende nieuwe labels invoeren:
- koelkast en diepvriezer label B in de plaats van D;
- wasmachine label A in de plaats van C;
- droogkast A+++ (strengste label) in de plaats van A++.

Tafelmodellen van koelkasten en diepvriezers met energielabel B zijn vandaag beperkt beschikbaar op de markt, en zullen bijgevolg minder aangekocht worden met gebruik van de kortingsbon. Voor koelkasten van gemiddeld 300 liter bespaart de klant 50 kWh per jaar of 650 kWh over een gemiddelde levensduur van 13 jaar bij aankoop van een koelkast met label B ten opzichte van label D. Na het in voege gaan van de voorgestelde verstrengingen en de geldigheid van alle bonnen toegekend onder de oude voorwaarden is verstreken,wordt verwacht dat er gemiddeld nog 11.250 kortingsbonnen per jaar omgeruild zullen worden. Dit leidt bijgevolg tot een besparing van 562.500 kWh. Voor diepvriezers van gemiddeld 300 liter bespaart de klant 80 kWh per jaar of 1040 kWh over een gemiddelde levensduur van 13 jaar bij aankoop van een diepvries met label B ten opzichte van label D. Bij 11.250 omruilingen per jaar wordt bijgevolg een besparing van 900.000 kWh gerealiseerd.

Voor wasmachines bespaart de klant 30 kWh per jaar of 130 kWh over een gemiddelde levensduur van 12 jaar bij aankoop van een wasmachine met label A ten opzichte van label C. Bij 11.250 omruilingen per jaar wordt bijgevolg een besparing van 337.500 kWh gerealiseerd. Zoals bepaald in punt 5, zal de droogkast geschrapt worden als toestel waarvoor de kortingsbon kan worden gebruikt. In afwachting van de definitieve goedkeuring van deze wijzigingen door de Vlaamse Regering, zal het verstrengde label van de droogkast wel van toepassing zijn bij het invoege gaan van het aangepast besluit van het VEKA na de eerste principiële goedkeuring.

Met het toekennen van de kortingsbon voor wasmachines, koelkasten en diepvriezers zal per jaar een gemiddelde besparing van 1,8 miljoen kWh worden gerealiseerd of het jaarlijks energiegebruik van 514 gezinnen.

Deze verstrengingen, die van kracht worden bij publicatie van het besluit van het VEKA in het Belgisch Staatsblad, kunnen niet retroactief worden toegepast op de reeds verstuurde bonnen in 2025. De premie wordt conform artikel 6.4.1/4 Energiebesluit verstrekt onder de vorm van de kortingsbon, maar wordt maar later door de houder van de kortingsbon "geïnd". Dit houdt dus in dat de premie formeel al is toegekend op het moment dat de kortingsbon wordt verstrekt. Daarnaast bevatten de kortingsbonnen zelf een vermelding van zowel het type van huishoudtoestel als het minimale label dat het toestel moet halen. Die geven dus een weerspiegeling van de inhoudelijke voorwaarden op het moment van het verstrekken van de bon.

Daarnaast zal het VEKA halfjaarlijks op basis van een markstudie onderzoeken of een nieuwe wijziging aan de labels opportuun is.

5) De droogkast schrappen

De kortingsbon kan door huishoudens worden aangevraagd voor vier types van toestellen: koelkast, diepvries, wasmachine en droogkast. Aangezien van de vier toestellen een droogkast als het minst noodzakelijke kan worden beschouwd, wordt voorgesteld om dit toestel te schrappen.

Ook deze verstrenging kan pas in voege gaan nadat de wijzigingen uit het bijgevoegd ontwerpbesluit werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Bijgevolg zal men geen aanvraag meer kunnen indienen voor een kortingsbon voor de droogkast vanaf deze datum, en geldt dit niet retroactief voor de eerder verstuurde bonnen.

Verder worden de volgende wijzigingen voorgesteld met het oog op het optimaliseren van de dossierbehandeling, het expliciet in de regelgeving opnemen van het minimumbedrag voor gebruik van de kortingsbon en het aligneren van de maatregelen aan Mijn VerbouwPremie en EPC-labelpremie.

6) De aanvrager met een onvolledig dossier dient binnen een termijn van drie maanden de bewijsstukken te bezorgen

Indien niet alle gegevens beschikbaar zijn vanuit het ICP, wordt voorgesteld dat de aanvrager van de energiescan, kortingsbon of Mijn VerbouwBegeleiding een melding krijgt om alsnog de nodige bewijsstukken te bezorgen. De aanvrager dient vervolgens deze bewijsstukken te bezorgen binnen drie maanden na ontvangst van de voormelde melding. Deze melding gebeurt per mail indien de aanvrager een mailadres opgaf, en in het andere geval per brief.

7) Het expliciet opnemen in de regelgeving van het minimum bedrag van 250 euro bij de aankoop

Fluvius past reeds toe dat de aankoopprijs van het toestel waarvoor de kortingsbon wordt gebruikt minimum 250 euro moet bedragen. Er wordt voorgesteld om dit ook expliciet in de regelgeving op te nemen.

8) Geen rekening meer houden met het inkomen van de wettelijke partner die niet op het domicilieadres van de aanvrager woont

Er werd vastgesteld dat de inkomensbepaling in het ICP op één punt licht afwijkt van die voor de Mijn VerbouwPremie en de EPC-labelpremie. In lijn met Mijn VerbouwPremie en EPC-labelpremie wordt voorgesteld om bij de bepaling van het inkomen geen rekening meer te houden met het inkomen van de wettelijk samenwonende of gehuwde partner van de aanvrager, die niet bij deze aanvrager gedomicilieerd is. Er wordt voorgesteld om dit toe te passen voor alle maatregelen van ICP, namelijk de kortingsbon, de energiescan en Mijn VerbouwBegeleiding, en dit zo in de regelgeving te verduidelijken.

C. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Aan artikel 6.4.1/4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden de volgende wijzigingen aangebracht via **artikel 1** van dit ontwerpbesluit:

- **1°** bepaalt dat in het eerste lid punt 4° wordt opgeheven, waarmee de droogkast als toestel waarvoor een kortingsbon kan worden aangevraagd, geschrapt wordt.
- **2° en 3°** bepalen dat in het tweede lid, 1° en 2°, het woord "afnemer" telkens vervangen wordt door de woorden "huishoudelijke eindafnemer". Dit is bedoeld om explicieter in de regelgeving op te nemen dat er slechts 1 premie per huishouden kan worden aangevraagd, en om te verduidelijken dat deze premie enkel door particuliere huishoudens, en dus niet door andere afnemers, kan worden aangevraagd.
- **4°** bepaalt dat in het tweede lid punt 3° en 4° worden opgeheven, waarmee de variant van de kortingsbon voor kleine verbruikers wordt stopgezet.
- **5°** vervangt het bestaande vierde tot en met achtste lid door vijf nieuwe leden waarmee de voorgestelde wijzingen worden ingevoegd:
    - In het nieuwe eerste lid worden naar aanleiding van de schrapping van de droogkast enkel nog drie resterende types toestellen vermeld;
    - Het nieuwe tweede lid regelt dat er per type toestel slechts één premie per vijf jaar kan worden aangevraagd en dat de geldigheid van iedere kortingsbon beperkt is tot 45 kalenderdagen;
    - Het nieuwe derde lid legt vast dat binnen een periode van vijf jaar de premie ongeacht het type toestel niet meer dan twee keer kan worden aangevraagd.
    - Het nieuwe vierde lid bepaalt dat andere personen die op hetzelfde adres zijn gedomicilieerd, gedurende de vermelde periode van vijf jaar niet in aanmerking komen voor de premie. Hiermee wordt beoogd om expliciet op te nemen dat een huishouden slechts twee kortingsbonnen kan aanvragen per vijf jaar.
    - Het nieuwe zesde lid bepaalt dat de prijs van het huishoudtoestel waarvoor de premie wordt gebruikt, minimum 250 euro moet bedragen.

  Samenhangend met deze vervanging worden ook het bestaande vierde en achtste lid, die betrekking hebben op de te schrappen variant "kortingsbon klein verbruik" verwijderd uit de regelgeving.

Artikel 2: via dit artikel wordt artikel 6.4.1/6/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 gewijzigd met het oog op het beter aligneren met Mijn VerbouwPremie en EPC-labelpremie van de definitie "inkomen".

Artikel 3: via dit artikel wordt de inkomensbepaling van de doelgroep van de Mijn VerbouwBegeleiding eveneens gealigneerd op die van de Mijn VerbouwPremie en EPC-labelpremie.

Artikel 4 regelt de wijziging van artikel 10.1.14, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 met het invoegen van een nieuw lid tussen het tweede en derde lid. Dit nieuwe lid bepaalt dat bij het ontbreken van bewijsstukken om te kunnen oordelen of iemand voldoet aan de

toekenningsvoorwaarden voor de kortingsbon (artikel 6.1.4/4, tweede lid, 1°), energiescan (artikel 6.4.1/8, eerste lid) en Mijn VerbouwBegeleiding (artikel 7.9.2/1, §1, 5°), de aanvrager de melding krijgt om alsnog de nodige bewijsstukken te bezorgen en dit binnen drie maanden na ontvangst van deze melding.

Artikel 5 van dit ontwerpbesluit regelt dat de wijzigingen in werking treden op de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 6 is een uitvoeringsbepaling.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1 Budget

De kosten voor de kortingsbon zijn een financiële openbaredienstverplichting voor de elektriciteitsdistributienetbeheerder Fluvius (artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit). Er is echter ook bepaald dat voor de uitvoering van deze openbaredienstverplichting een vergoeding kan worden toegekend uit de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap of op de middelen die in het Energiefonds beschikbaar zijn. Om de doelstelling uit het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 *"We zorgen dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur niet verder toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid in deze legislatuur*" te garanderen, hanteren we het principe dat we de door Fluvius gemaakte kosten volledig vergoeden.

Vandaag is elke kortingsbon twee jaar geldig. Fluvius bezorgt telkens bij het begin van het volgende kalenderjaar voor het totaal aantal omgeruilde bonnen een schuldvordering aan het VEKA. Het VEKA vergoed de omgeruilde bonnen van jaar X dus steeds in jaar X+1 aan Fluvius, maar de budgettaire aanrekening gebeurt wel op het jaar waarin de bonnen werden omgeruild.

In 2024 werden er 38.405 kortingsbonnen verstuurd en 30.098 bonnen omgeruild. Het hoge aantal omgeruilde bonnen is te verklaren door het verhoogd aantal aanvragen in 2023 omwille van de tijdelijke uitbreiding van het federaal sociaal tarief voor energie naar aanleiding van de energiecrisis en de stopzetting hiervan vanaf juli '23.

	verstuurd	omgeruild
2020	9808	6481
2021	14629	7024
2022	30057	7102
2023	56318	20312
2024	38405	30098

Gemiddeld werd de voorgaande jaren een verhouding van 2/3de van de verstuurde kortingsbonnen ook omgeruild. Het bedrag van 7.524.500 euro voor de 30.098 omgeruilde bonnen in 2024 zal dit jaar nog vergoed worden aan Fluvius en aangerekend worden op het budget van 2024.

Vanaf januari 2025 werden de voorwaarden van de kortingsbon gewijzigd van gebaseerd op sociaal statuut naar gebaseerd op inkomen. Zoals hiervoor gesteld, leidde dit tot een grote stijging van het

aantal aanvragen. Op 17 januari 2025 werden al meer dan 61.000 dossiers aangemaakt, waarvan ruim 44.000 automatisch een kortingsbon hebben gekregen.

Om het budget onder controle te houden, zullen vooral de volgende wijzigingen vanaf april '25 een impact hebben op het aantal aanvragen en omruilingen (in volgorde van omvang verwachte impact):

- een gezin zal nog slechts 2 bonnen van een verschillend type toestel kunnen aanvragen in de plaats van 4 in het huidige systeem;
- de droogkast wordt geschrapt als toestel waarvoor een kortingsbon kan aangevraagd worden;
- de labels van alle toestellen worden substantieel verstrengd waardoor enkel nog heel energiezuinige varianten met hogere aankoopprijzen in aanmerking komen waardoor impulsaankopen worden vermeden;
- tot slot werd op 17 januari 2025 reeds in ICP aangepast dat meerdere gezinsleden een bon kunnen aanvragen. De kortingsbonnen van de gezinnen die nog niet werden omgeruild, werden diezelfde dag geannuleerd. Dit wordt ook verduidelijkt in de regelgeving (artikel 1, 5°).

De beperking in de geldigheidstermijn tot 45 kalenderdagen zal in de eerste plaats zorgen voor een betere budgettaire controle en voorspelbaarheid. Verder zal dit, samen met de beperking dat de burger voor eenzelfde type toestel per vijf jaar een aanvraag kan indienen, ervoor zorgen dat meer gezinnen de kortingsbon enkel zullen aanvragen wanneer ze ook meteen hun toestel willen vervangen of effectief een nieuw toestel willen kopen. In het huidige systeem vragen verschillende gezinnen 4 bonnen aan, maar worden er vaak maximaal 2 hiervan omgeruild. Ook dit zal de budgettaire controle vereenvoudigen.

Voor januari '25 wordt het totaal aantal verstuurde bonnen geraamd op 90.000. In februari en maart '25 wordt een daling verwacht van de aanvragen tot telkens 60.000. Gezien de wijzigingen voorgesteld in dit BVR zullen in voege gaan vanaf april '25, verwachten we mogelijks nog een opstoot van aanvragen in maart omwille van de aankomende verstrengingen.

Vervolgens wordt verwacht dat vanaf april '25 de aanvragen dalen tot 1.875 per maand. Ook de volgende jaren verwachten we een gemiddeld aantal van 1.875 aanvragen per maand.

Met betrekking tot de omruilingen wordt gesteld dat 67% van de kortingsbonnen verstuurd in 2024 zal worden omgeruild. Voor de kortingsbonnen met een geldigheid van twee jaar, wordt er vanuit gegaan dat er telkens 1/3de wordt omgeruild in het jaar X dat de bon is verstuurd, 1/3de in het jaar X+1, en 1/3de in het jaar X+2.

Voor de maanden januari tot en met maart '25 gaan we uit van een omruilpercentage van 50%, omdat vermoedelijk een groot aantal personen meerdere bonnen heeft aangevraagd zonder deze effectief nodig te hebben. Daarnaast wordt verwacht dat 40% van deze bonnen omgeruild wordt in 2025, 40% in 2026 en 20% tijdens de eerste drie maanden van 2027.

Voor de kortingsbonnen vanaf april '25 wordt verwacht dat het omruilingspercentage 50% blijft, vanwege de verstrengde voorwaarden. Hierbij zal vooral de verhoging van het minimale label voor de koelkast en diepvries naar het label D een grote impact hebben. Er wordt verwacht dat een verhoogd aandeel van de begunstigden de kortingsbon niet zal omruilen omdat deze toestellen ofwel te duur ofwel te groot zijn voor hun huishouden. Daarnaast zullen de bonnen vanaf april '25 45 kalenderdagen geldig zijn, en bijgevolg in de meeste gevallen in hetzelfde kalenderjaar worden omgeruild.

Volgende tabel geeft voor de periode 2024 tot en met 2028 de onderbouwde ramingen weer voor het aantal omgeruilde bonnen en de bijhorende kosten.

	Aantal	Totaal kosten	Aandeel bonnen aangevraagd in 2023 en 2024
Aantal omgeruilde bonnen in 2024 (verstuurde KB 2022-2024)	30.098 (definitief)	7.524.500 euro	/
Aantal omgeruilde bonnen in 2025 (verstuurde KB 2023-2025)	71.571	17.892.750 euro	5.283.500 euro (21.134 bonnen)
Aantal omgeruilde bonnen in 2026 (verstuurde KB 2024 en KB 2025 t.e.m. maart en 2026)	61.819	15.454.750 euro	2.142.250 euro (8569 bonnen)
Aantal omgeruilde bonnen in 2027 (verstuurde KB 2025 t.e.m. maart, eind 2026 en 2027)	32.250	8.062.500 euro	/
Aantal omgeruilde bonnen in 2028	11.250	2.812.500 euro	/

Uit deze raming blijkt dat de in 2023 en 2024 aangevraagde bonnen (gelet op de geldigheidstermijn van 2 jaar) na omruiling nog leiden tot een te vergoeden kost van 5.283.500 euro in 2025, en de aangevraagde bonnen in 2024 nog leiden tot een kost van 2.142.250 euro in 2026. Bijgevolg dient er nog een totale kost te worden gebudgetteerd van 7.425.750 euro voor bonnen aangevraagd in het kader van beleid uit de vorige legislatuur 2019-2024.

Vanaf april '27 zijn de laatste kortingsbonnen met een geldigheid van twee jaar onder de oude voorwaarden omgeruild, en wordt een aanzienlijke daling van het budget tot ongeveer 2,8 miljoen euro per jaar verwacht. Zoals bovenaan gesteld, wordt verwacht dat de aanvragen terugvallen op 11.250 per jaar met een omruilingspercentage van 50%.

Om de doelstelling van het RA "*We zorgen dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur niet verder toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid in deze legislatuur*" te garanderen, wordt de geraamde meerjarige overschrijding van het budget van de kortingsbonnen gecompenseerd binnen de begroting van energie.

A.2. Advies van de inspectie van Financiën

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën TM/2025000174 werd bekomen op 23 januari 2025.

Wat de wettigheid en regelmatigheid betreft, stelt de inspectie zich wel de vraag welke de mogelijke impact is op de reeds in omloop zijnde kortingsbonnen (met een geldigheid van 2 jaar).

Stel dat iemand in het bezit is van een kortingsbon (inkomen) en een kortingsbon kleine verbruikers, beide met een geldigheid 2 jaar. Als nu met de voorgestelde aanpassing het verbod op cumul wordt geschrapt, wat betekent dat dan voor de persoon in het bezit van beide kortingsbonnen?

De huidige regelgeving sluit uit dat men voor eenzelfde type toestel beide kortingsbonnen kan aanvragen en gebruiken.

Wat de mogelijkheid van uitzondering via tussenkomst OCMW betreft adviseert IF dat ook deze maatregel wordt geëvalueerd. Dit wordt meegenomen in de algemene opvolging.

De inspectie van Financiën heeft geen andere opmerkingen inzake wettigheid en regelmatigheid.

Wat betreft de doelmatigheid en de budgettaire weerslag heeft de Inspectie van Financiën geen opmerkingen. Er wordt wel verhoogde waakzaamheid gevraagd voor eventuele misbruiken. Hiervoor werden binnen de grenzen van de huidige regelgeving binnen het ICP al maatregelen getroffen waardoor meervoudige aanvragen voor eenzelfde type toestel binnen één huishouden onmogelijk werden gemaakt. Daarnaast hebben de deelnemende winkeliers de instructie vanuit Fluvius gekregen om steeds na te gaan dat de persoon die de kortingsbon heeft aangevraagd gelijk is aan de persoon die het toestel koopt (naam factuur = naam KB).

Naar budgettaire impact – en dit in een breder kader – lijkt het IF aangewezen om de tarifering van elektriciteit periodiek kritisch te beoordelen. Dit advies wordt onderschreven. Het is inderdaad de bedoeling van het voorstel om te garanderen dat de geraamde meerjarige overschrijding van het budget van de kortingsbonnen gecompenseerd wordt binnen de begroting van energie en niet via het distributienettarief voor elektriciteit.

De Inspectie van Financiën vermeldt dat er een (mogelijke) weerslag is op de financiën van de lokale besturen. De OCMW's worden naar aanleiding van de strijd tegen energiearmoede reeds gefinancierd vanuit het federaal Gas- en Elektriciteitsfonds.

A.3 Begrotingsakkoord

De minister van begroting heeft zijn akkoord gegeven op 07 februari 2025. Het begrotingsakkoord is bijgevoegd.

B. ESR-TOETS

Dit ontwerpbesluit heeft geen impact op de ESR.

D. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend ontwerp van besluit heeft geen impact op de Vlaamse Overheid.

E. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de lokale besturen.
- Werkingsuitgaven: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
- Investeringen en schulden: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de schuld van de lokale besturen.
- Ontvangsten: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Met betrekking tot dit ontwerpbesluit moet het advies worden ingewonnen van de Vlaamse Nutsregulator en de Vlaamse toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens.

Met betrekking tot dit ontwerpbesluit moet voorafgaande aan de finale goedkeuring het advies worden ingewonnen van de Raad van State. Er zal spoedbehandeling worden gevraagd gemotiveerd door de omstandigheid dat de Vlaamse Regering de voorgestelde wijzigingen zo snel als mogelijk ingang wil doen vinden met het oog op het vermijden van een buitensporige budgettaire impact, in combinatie met de verhoging van de doelmatigheid van de maatregel en het vermijden van oneigenlijk gebruik. De in 2023 besliste switch van een doelgroep op basis van statuut naar een (veel ruimere) doelgroep op basis van inkomen blijkt nu, samen met de heel laagdrempelige volledige geautomatiseerde aanvraagprocedure, te leiden tot een aantal aanvragen dat de ramingen ver overtreft. Tegelijkertijd werd vastgesteld dat het aanbod en de prijzen van de huishoudtoestellen in kwestie de afgelopen periode zodanig evolueerden, dat een verstrenging van de labels aangewezen is. Daarbij wordt de ondersteuning van de aankoop van een droogkast als minder relevant geacht ten opzichte van die voor de andere toestellen. De droogkast wordt daarom best zo snel mogelijk geschrapt.

Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de premie voor de aankoop of verhuur van energiezuinige huishoudtoestellen, vermeld in artikel 6.4.1/4 van het voormelde besluit;2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Vlaamse Nutsregulator, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van tien dagen;

3° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de VTC, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van vijftien dagen;

4° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te machtigen om te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;

5° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van vijf dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. De hoogdringendheid wordt gemotiveerd door de omstandigheid dat de Vlaamse Regering de voorgestelde wijzigingen zo snel als mogelijk ingang wil doen vinden met het oog op het vermijden van een buitensporige budgettaire impact, in combinatie met de verhoging van de doelmatigheid van de maatregel en het vermijden van oneigenlijk gebruik. De in 2023 besliste switch van een doelgroep op basis van statuut naar een (veel ruimere) doelgroep op basis van inkomen blijkt nu, samen met de heel laagdrempelige volledige geautomatiseerde aanvraagprocedure, te leiden tot een aantal aanvragen dat de ramingen ver overtreft. Tegelijkertijd werd

vastgesteld dat het aanbod en de prijzen van de huishoudtoestellen in kwestie de afgelopen periode zodanig evolueerden, dat een verstrenging van de labels aangewezen is. Daarbij wordt de ondersteuning van de aankoop van een droogkast als minder relevant geacht ten opzichte van die voor de andere toestellen. De droogkast wordt daarom best zo snel mogelijk geschrapt. Als de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd

Melissa DEPRAETERE

Bijlagen:
- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de premie voor de aankoop of verhuur van energiezuinige huishoudtoestellen, vermeld in artikel 6.4.1/4 van het Energiebesluit van 19 november 2010;
- Advies Inspectie van Financiën dd. 23 januari 2025;
- Het begrotingsakkoord dd. 07 februari 2025.